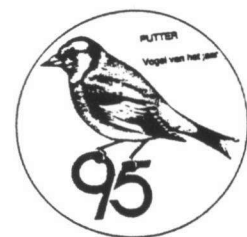

De Putter is onze vogel van het jaar 1995 en dat betekent behalve het verzoek om alle waarnemingen door te geven, extra veel informatie in De Korhaan over *Carduelis carduelis*. Deze keer het verhaal van de Putter in de klassieke oudheid.

Willem K. Kraak

De Putter was al bekend bij Grieken en Romeinen

Wij mogen verwachten dat dit vogeltje al in de klassieke oudheid bij Grieken en Romeinen de aandacht heeft getrokken. Toch komen wij pas in een groot biologisch verzamelwerk van Aristoteles (4e eeuw voor Chr.) enkele vogelnamen tegen, om precies te zijn een viertal, die alle vier naar mijn mening verwijzen naar het puttertje.

De Grieken noemden alle stekele planten, dus ook de distels, 'stekelplant' = *akantha*. Het opvallend gekleurde en aan het geluid steeds herkenbare puttertje was dus een '*akanthis*' een 'Distelvink'. De Fransen doen niet anders, zij gebruiken de naam 'chardonneret' wat 'distelvogeltje' betekent. En ook in onze taal is 'Distelvink' een goed alternatief voor 'Putter'. De Duitsers zeggen 'Stieglitz': u herkent natuurlijk het geluid. En wat doen de Engelsen? 'Goldfinch' is niet onze Goudvink maar wel de

Putter. De Goudvink wordt door de Engelsen 'bullfinch' genoemd. In de wereld van de oude Grieken en Romeinen was het puttertje stellig algemeen bekend, ook in Grieks Kleinazië - het huidige Turkije - maar verder naar het zuidoosten, d.w.z. in Syrië, komt de Putter alleen als wintergast voor.

Het is heel goed mogelijk, ja zelfs te verwachten, dat in de oudgriekse wereld het puttertje bekend was onder verschillende namen die alle hetzelfde vogeltje bedoelden. Er was niet één algemeen erkende naam. Zie de volgende tekst: "Het 'distelvogeltje' (*akanthis*) en het vogeltje 'thraupis' en het 'goudmoedertje' fourageren alle op de distelbloemhoofdjes; zij pikken geen rupsjes op, het zijn ook geen insectenetters." In het Grieks staan er dus drie namen: *akanthis*, *thraupis* en *chrysomètris*.

Die laatste naam vind ik interessant en verrukkelijk mooi. Ik zal u zeggen waarom: het woord '*chrysomètris*' (goudmoedertje) fotografeert als het ware een opvliegend puttertje!

Welke kleurenindruk krijgt men van de zo beweeglijke fouragerende puttertjes? Het zijn de kleuren rood, zwart en wit van het kopje, het zwart met witte vlekken van de opgevouwen vleugel, het vale bruin van de rug, het wit en zwart van stuit en staart en dan pas, ergens nog, een plek geel. Maar wanneer putters opvliegen overheerst plotseling het geel op de uitgespreide vleugels: heeft die overheersende kleur geel soms een duidelijke signaalfunctie? De Engelsen hebben dat signaal als kenmerk vastgelegd in de naam Goldfinch.

De Griekse tekst vindt u in Aristoteles, *Historia animalium* 9, 592b 30 - 593a 3.